

**MINISTERIEEL BESLUIT HOUDENDE
BESCHERMING ALS MONUMENT, STADS- OF DORPSGEZICHT**

**DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN,
CULTUUR, JEUGD EN AMBTENARENZAKEN,**

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij decreten van 22 februari 1995 en 8 december 1998;

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7 ;

Gelet op het besluit van de Vlaamse regering van 10 juni 2003 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse regering, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse regering van 29 augustus 2003;

Gelet op het ministerieel besluit van 04 november 2002 houdende ontwerp van lijst van voor bescherming vatbare monumenten, stads- en dorpsgezichten;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 02 oktober 2003, bekrachtigd op 06 november 2003;

BESLUIT :

Artikel 1. Wordt beschermd, overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976, gewijzigd bij decreten van 22 februari 1995 en 8 december 1998:

Wegens de artistieke en historische waarde:

- als **monument**:

voormalige conciërgewoning met afsluitmuur en poort van de katoenfabriek L. Gorus De Block, zoals afgebakend op bijgevoegd plan, gelegen te

Dendermonde (Dendermonde), Leopold II laan 11;

bekend ten kadaster:

Dendermonde, 1ste afdeling, sectie D, perceelnummer 609A2deel.

Wegens de artistieke en historische waarde:

- als **monument**:

voormalig notarisbureel, zoals afgebakend op bijgevoegd plan, gelegen te

Dendermonde (Dendermonde), Leopold II laan 13;

bekend ten kadaster:

Dendermonde, 1ste afdeling, sectie D, perceelnummer 617E2.

Wegens de artistieke en historische waarde:

- als **monument**:

voormalig herenhuis van Leopold Gorus-De Block met tuin, koetshuis en stallingen, zoals afgebakend op bijgevoegd plan, gelegen te

Dendermonde (Dendermonde), Leopold II laan 15;

bekend ten kadaster:

Dendermonde, 1ste afdeling, sectie D, perceelnummer 617G2.

Wegens de artistieke en historische waarde:

- als **monument**:

voormalige herenhuisen Baillon met inbegrip van de ommuurde tuinen, gelegen te

Dendermonde (Dendermonde), Sint Jorisdighe 53; Sint Rochusstraat 58;

bekend ten kadaster:

Dendermonde, 1ste afdeling, sectie D, perceelnummers 41L, 41M.

Wegens de historische en sociaal-culturele waarde:

- als **monument**:

steegbeluik omvattende: twee hoekhuizen en dertig rijhuizen, bijhorende koertjes en straat, zoals afgebakend op bijgevoegd plan, gelegen te

Dendermonde (Dendermonde), Weldadigheidstraat 1, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 34, 36, 5, 6, 7, 8, 9;

bekend ten kadaster:

Dendermonde, 1ste afdeling, sectie D, perceelnummers 629A2, 629A3, 629B2, 629B3, 629C2, 629C3, 629D2, 629D3, 629E2, 629E3, 629F2, 629F3, 629G2, 629G3, 629H2, 629H3, 629K3, 629L3, 629M3, 629R2, 629S2, 629T, 629V, 629V2, 629W, 629W2, 629X, 629X2, 629Y, 629Y2, 629Z, 629Z2, zonder (openbaar domein).

Wegens de historische en volkskundige waarde:

- als **monument**:

voormalig kasteel "Denderhof" met bijhorende O.-L.-Vrouwekapel, omringend beboomd park met voormalige stallingen en rest van tuinpaviljoen, gelegen te

Dendermonde (Appels), Steenweg van Aalst 114;

bekend ten kadaster:

Dendermonde, 2de afdeling, sectie B, perceelnummers 390K, 390V, 391L.

Wegens de historische, artistieke, wetenschappelijke en volkskundige waarde:

- als **monument**:

domein Hof ter Geesten: landhuis, pachthof, hekwerk aan pijlers, park met grachten, bomen- en plantenbestand, bruggen, theepaviljoen, O.-L.-Vrouw van Lourdesgrot, gelegen te

Dendermonde (Grembergen), Dokter Haekstraat 35, 37;

bekend ten kadaster:

Dendermonde, 4de afdeling, sectie B, perceelnummers 631G, 631K, 633D.

Wegens de historische waarde:

- als **monument**:

herenhuis Saeys met inbegrip van het vroeger binnenerf met bijgebouwen, gekasseide oprit en tuinhek, gelegen te

Dendermonde (Grembergen), Smidsestraat 18;

bekend ten kadaster:

Dendermonde, 4de afdeling, sectie A, perceelnummer 323B.

Wegens de artistieke en historische waarde:

- als **monument**:

voormalige z.g. Villa Ritten met inbegrip van het aanpalende zomerhuis, de omringende tuin met voortuinafsluiting, gelegen te

Dendermonde (Grembergen), Smidsestraat 34;

bekend ten kadaster:

Dendermonde, 4de afdeling, sectie A, perceelnummer 293W.

Wegens de artistieke en historische waarde:

- als **monument**:

voormalige herenhoeve met inbegrip van beboomde tuin, doorrit met schamppalen, schuur met wagenhuis en tuinmuren, gelegen te

Dendermonde (Grembergen), Vijfbunderstraat 11;

bekend ten kadaster:

Dendermonde, 4de afdeling, sectie B, perceelnummer 456H.

Wegens de artistieke en historische waarde:

- als **monument**:

herenhuis met inbegrip van het voorerf met toegangspoort en bijgebouwen, gelegen te

Dendermonde (Mespelare), Singelweg 4;

bekend ten kadaster:

Dendermonde, 7de afdeling, sectie A, perceelnummer 248N.

Wegens de artistieke en historische waarde:

- als **monument**:

voormalig brouwershuis Dubois met inbegrip van de ommuurde bijhorende tuin met hekwerk, voormalig koetshuis en stallingen (deel van het dorpsgezicht beschermd bij MB van 16.07.1987), gelegen te

Dendermonde (Oudegem), Ouburg 2;

bekend ten kadaster:

Dendermonde, 6de afdeling, sectie C, perceelnummer 458H.

Wegens de artistieke, historische en wetenschappelijke waarde:

- als **monument**:

voormalige villa R. Van Mossevelde, thans klooster van de zusters van O.-L.-Vrouw Presentatie, met inbegrip van de omringende tuin, omheining met toegangshekken en hekpijlers en het voormalig koetshuis met uitsluiting van de jongere vergrotingen (deel van het dorpsgezicht beschermd bij MB van 16.07.1987), zoals afgebakend op bijgevoegd plan, gelegen te

Dendermonde (Oudegem), Ouburg 9;

bekend ten kadaster:

Dendermonde, 6de afdeling, sectie C, perceelnummers 670C, 683W, 683Xdeel.

Wegens de artistieke, historische en wetenschappelijke waarde:

- als **monument**:

voormalige villa J. Van Mossevelde met bijgebouwen, binnenplaats, omringende tuin met beuken, tuinmuren en hekwerk (deel van het dorpsgezicht beschermd bij MB van 16.07.1987), gelegen te

Dendermonde (Oudegem), Ouburg 10;

bekend ten kadaster:

Dendermonde, 6de afdeling, sectie C, perceelnummers 470/bisD, 470K.

Wegens de artistieke en historische waarde:

- als **monument**:

voormalig doktershuis met omhaagde voortuin met beuken en achtertuin met bijgebouwen, gelegen te

Dendermonde (Schoonaarde), Schoonaardebaan 15;

bekend ten kadaster:

Dendermonde, 8ste afdeling, sectie A, perceelnummer 75R.

Wegens de artistieke en historische waarde:

- als **monument**:

voormalig Kasteel van commandant Ramlot met inbegrip van de voortuin met hekwerk, het voormalig koetshuis en tuin met rode beuk, gelegen te

Dendermonde (Sint-Gillis-bij-Dendermonde), Sint Gillislaan 69;

bekend ten kadaster:

Dendermonde, 3de afdeling, sectie A, perceelnummer 62T5.

Wegens de historische en sociaal-culturele waarde:

- als **monument**:

voormalig Militair Hospitaal, thans onderdeel van Middenschool Zwijveke (KTA) van het gemeenschapsonderwijs, omvattende: vleugels met binnenkoeren, afsluitmuur, poortgebouw en conciërgewoning, zoals afgebakend op bijgevoegd plan, gelegen te

Dendermonde (Dendermonde), Zwijvickstraat 6, 8;

bekend ten kadaster:

Dendermonde, 1ste afdeling, sectie D, perceelnummer 620Kdeel.

Wegens de historische en sociaal-culturele waarde:

- als **monument**:

gevangenis met inbegrip van het poortgebouw met inkom, directeurswoning, cellengevangenis, ommuring en tuin met kooien met uitsluiting van de werkhuisen, gelegen te Dendermonde (Dendermonde), Sint Jacobstraat 26;

bekend ten kadaster:

Dendermonde, 1ste afdeling, sectie D, perceelnummer 739L.

Wegens de historische en sociaal-culturele waarde:

- als **monument**:

rijkswachgebouw met inbegrip van de jongere vergrotingen en muur aan de straat, zoals afgebakend op bijgevoegd plan, gelegen te

Dendermonde (Dendermonde), Leopold II laan 55;

bekend ten kadaster:

Dendermonde, 1ste afdeling, sectie D, perceelnummers 739Mdeel, 815W4deel, 815X4.

Wegens de historische en sociaal-culturele waarde:

- als **monument**:

tuinwijk gevormd door 22 rijkswachtershuizen met bijhorende tuinen en straten op voormalig Bastion IV, gelegen te

Dendermonde (Dendermonde), Leopold II laan 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 42, 44, 46, 48, 50, 52, 54, 56, 58, 60;

bekend ten kadaster:

Dendermonde, 1ste afdeling, sectie D, perceelnummers 816A15, 816B15, 816C15, 816D15, 816E15, 816F15, 816G15, 816H15, 816K14, 816K15, 816L14, 816L15, 816M14, 816M15, 816N14, 816P14, 816R14, 816S14, 816T14, 816V14, 816W14, 816X14, 816Y14, 816Z14.

Wegens de historische waarde:

- als **monument**:

voormalig gemeentehuis van Baasrode, gelegen te
Dendermonde (Baasrode), Sint Ursmarusstraat 100;

bekend ten kadaster:

Dendermonde, 5de afdeling, sectie C, perceelnummer 220Hdeel.

Artikel 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

De voor bescherming geselecteerde burgerlijke architectuur uit het geïnventariseerd bouwkundig erfgoed van de stad Dendermonde en deelgemeenten bestrijkt een zo ruim mogelijke typologische diversiteit die zowel betrekking heeft op privé-woningen als op openbare en overheidsgebouwen, binnen stedelijke én landelijke context. Zo komen op het vlak van woningbouw verschillende huizentypes en woonvormen aan bod gaande van kasteel, landhuis, villa, herenhuis, burgerwoning tot kwalitatieve volkshuisvesting binnen een arbeiderswijk en tuinwijkhuizen in seriebouw. Deze selectie vertoont sterke intrinsieke kwaliteiten op historisch, artistiek, wetenschappelijk en/of sociaal-cultureel vlak en qua authenticiteit, gaafheid, ouderdom, representativiteit en/of zeldzaamheid om het algemeen belang van het behoud te verantwoorden. Het merendeel van de voorgestelde privé-woningen zijn niet enkel architectuurhistorisch of artistiek belangwekkend doch tevens cultuurhistorisch betekenisvol. Mede door hun prestigieus karakter veruitwendigen zij de maatschappelijke positie en financiële draagkracht van de meest prominente en/of kapitaalkrachtige burgers die gedurende een specifieke periode de samenleving hebben beïnvloed. Andere bezitten een bijkomende waarde doordat zij een zeldzame rest vormen van een oudere historische woonsite. Door de aanwezigheid van hun kenmerkende oorspronkelijke aanhorigheden, zoals bijgebouwen, tuin of park met aanleg, tuinornamentiek, omheining en poort of hekwerk, vormen de geselecteerde items entiteiten, die in al hun componenten exemplarisch zijn en een uitzonderlijk karakter bezitten voor de regio. Tot dergelijk bijgaand landschappelijk kader behoren veelal één of meerdere opvallende bomen tot een uitgebreid bomenbestand, met een (natuur)wetenschappelijke waarde die tevens het historisch karakter van de woonsite opvallend visualiseren. De voorgestelde monumenten zijn overwegend in of nabij de dorpskern of aan belangrijke invalswegen gesitueerd, waar hun ruimtelijk structurerende waarde binnen het actueel stads- of dorpsweefsel hun betekenis als historische getuigenis voor de samenleving vergroot. Dit aspect geldt evenzeer voor de verschillende soorten overheidsgebouwen die tevens het oeuvre van vooraanstaande architecten vertegenwoordigen. Binnen de specifieke Dendermondse context, waarbij de stad tijdens WO I grotendeels werd vernield, zijn de geselecteerde items uitzonderlijke materiële getuigen van het vooroorlogse bouwkundig patrimonium.

De **historische waarde**, meer bepaald de architectuurhistorische en cultuurhistorische waarde, en de **artistieke waarde** van het ensemble van: *de voormalige conciërgewoning met afsluitmuur en poort van de katoenfabriek L. Gorus-De Block, het voormalig notarisbureel, het voormalig herenhuis van Leopold Gorus-De Block met tuin, koetshuis en stallingen*, gelegen Leopold II laan 11, 13 en 15 te Dendermonde

Het gaaf behouden en beeldbepalend ensemble van het voormalig directeurshuis, de conciërgewoning en het notarisbureel in neotraditionele stijl geldt als een merkwaardig voorbeeld en uitzonderlijke getuige van het industrieel verleden van Dendermonde en van de

positie die de stad bekleedde op textielgebied. Het uitzonderlijk karakter wordt bepaald door de zeldzaamheid van dit stilistisch en visueel eenvormig ensemble binnen de specifieke context van Dendermonde. De kenmerkende neotraditionele stijl uit zich in het gebruik van baksteen- en zandsteenbouw, trapgeveltjes, aflijnende baksteenfriesjes, kruisvensters en kloosterkozijnen, sierankers. De verschillende functies die ondergebracht waren in de gebouwen zijn kenmerkend voor de permanente ontwikkelingen die dergelijk industrieel complex tot op heden doormaakten.

Het herenhuis van Leopold Gorus-De Block van circa 1880, met bijhorend koetshuis en stallingen, is een mooi voorbeeld van een voormalige directeurswoning met kasteelallures uit de tweede helft van de 19de eeuw in neotraditionele stijl met gaaf behouden interieurelementen. Het beeldbepalend gebouw is illustratief voor de architectuur uit de periode van ontstaan en getuigt van het aanzien en de welvaart van de lokale nijveraars evenals van het belangrijk industrieel verleden van de stad Dendermonde.

De woning is een ontwerp van de gerenommeerde provinciaal architect Pieter Van Kerkhove, leerling en docent van de Sint-Lucasschool. Het gebouw getuigt van zijn gedegen architectuurkennis en herkenbare stijl, waarbij hij op een ambachtelijk-archeologische wijze met zin voor eenheid, detail en afwerking deze woning concipieerde. De architect slaagde erin een strakke opbouw te verlevendigen door het doordacht gebruik van vier verschillende verspringende gevels met erkers en uitbouwen én door met de plaatsing van een weststoren een verticaliserend effect te bewerkstelligen.

De artistieke waarde blijkt uit het origineel en rijkelijk uitgewerkt interieur, inzonderheid van twee salons in neorenaissancestijl met onder meer verzorgde fijne stucdecoratie, origineel schrijnwerk, marmeren en houten schouwen.

De historische waarde, meer bepaald de architectuurhistorische en cultuurhistorische waarde, en de **artistieke waarde** van de *voormalige herenhuizen Baillon met inbegrip van de ommuurde tuinen*, gelegen Sint Jorisgilde 53 en Sint Rochusstraat 58 te Dendermonde

Sint Jorisgilde 53. Het deels vrijstaand voormalig herenhuis Baillon met ommuurde tuin in de nabijheid van de Dender is een mooi voorbeeld van een voormalige directeurswoning uit het tweede kwart van de 19de eeuw in neoclassicistische stijl met gaaf behouden interieur. Het beeldbepalend gebouw is illustratief voor de architectuur uit de periode van ontstaan en getuigt van het aanzien en de welvaart van de lokale nijveraars evenals van het belangrijk industrieel verleden van de stad Dendermonde.

Het uitzonderlijk karakter wordt bepaald door de zeldzaamheid van dit type woning binnen de specifieke context van Dendermonde. Daarenboven zijn de verschillende bedrijven die ondergebracht waren in de – inmiddels verdwenen - bijhorende bedrijfsgebouwen en de verschillende bouwfases van de herenwoning, die onder meer leidden tot de opdeling in twee afzonderlijke woningen, kenmerkend voor de permanente ontwikkelingen die dergelijk industrieel complex doormaakten.

De artistieke waarde blijkt uit het origineel en rijkelijk uitgewerkt interieur met salons in neoclassicistische en neorenaissancestijl met verzorgde fijne stucdecoratie, origineel schrijnwerk met onder meer beschilderde deuren, supraportas met jachtaferelen, marmeren schouwen.

Sint Rochusstraat 58. Het deels vrijstaand voormalig herenhuis Baillon, gebouwd circa 1852 als onderdeel van de aanpalende woning en omgevormd tot afzonderlijke woning circa 1910, is illustratief voor de verschillende bouwfases van een directeurshuis gekoppeld aan de industriële ontwikkelingen van het bijhorende bedrijf. De woning heeft het uitzicht van een begin 20ste-eeuwse herenwoning met kenmerkend kleurrijk gevelparement en verspringende voorgevel met benadrukte deur- en venstertraveeën en is samen met de aanpalende woning

beeldbepalend voor de omgeving. Ook hier wordt het uitzonderlijk karakter bepaald door de zeldzaamheid van een vooroorlogse woning binnen de specifieke context van Dendermonde.

De historische waarde, meer bepaald de cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde en de **sociaal-culturele waarde** van *het steegbeluik* omvattende: *twee hoekhuizen en dertig rijhuizen met bijhorende koertjes en straat*, gelegen Weldadigheidstraat 1-31 en 6-36 te Dendermonde

Het steegbeluik met behouden hoek- en rijhuizen geldt qua vormgeving en materiaalgebruik als representatief voorbeeld van sobere arbeiderswoningen in baksteenbouw, gebouwd in opdracht van het Armbestuur (Weldadigheidsbureau). Dit bouwblok en het nabijgelegen nieuw Zwijvickkwartier werden voor het groeiend aantal arbeiders door “progressieve” industriëlen, kerkelijke overheden en/of Armbestuur gerealiseerd als voorloper van sociale woningbouw en als vooruitstrevende aanvulling op de armoedige zogenaamde “hofjes”. De aanleg van het steegbeluik met toegang op straatbreedte kaderde binnen de stadsvernieuwing en is samen met onder meer de introductie van de gasverlichting een materieel overblijfsel van de 19de-eeuwse industrialisatiebeweging te Dendermonde. De Weldadigheidstraat is daarenboven een van de uitzonderlijke behouden vooroorlogse straatgehelen in Dendermonde die tijdens WO I gespaard bleven.

De historische waarde, meer bepaald de architectuurhistorische waarde, en de **volkskundige waarde** van *het voormalig kasteel “Denderhof” met bijhorende O.-L.-Vrouwekapel, omringend beboomd park met voormalige stallingen en rest van tuinpaviljoen*, gelegen Steenweg van Aalst 114 te Dendermonde (Appels)

Het gaaf bewaard en beeldbepalend zogenaamd kasteel “Denderhof”, met bijhorend voormalig dienstgebouw én park met wegkapel en rest van tuinfolie, is illustratief voor een buitengoed in eclectische stijl. Het domein was eertijds eigendom van de lokaal belangrijke Dendermondse nijveraar-olieslager J.E. De Bruyn en gold als veruitwendiging van diens welstand en sociale positie binnen de gemeenschap.

Het kasteel gaat in oorsprong terug op drie in U-vorm geplaatste losstaande vleugels uit het derde kwart van de 19de eeuw die als landbouwwuitbating gebruikt werden. Gelijktijdig met de bouw van de kapel in 1898 werden de gebouwen vergroot en nogmaals uitgebreid tussen 1909 en 1911, waarbij het hoofdgebouw evolueerde tot een kasteeltje in eclectisch landelijke stijl. Het bijhorend park vertoont een aanleg met kenmerkend gevarieerd bomenbestand en glooiende gazons met zicht op kunstmatig heuveltje met rest van tuinpaviljoen.

De aan de straat palende O.-L.-Vrouwekapel, die tot het domein behoort en circa 1898 opgericht werd door de eigenaars, maar een publiek karakter heeft, is een fraai voorbeeld van een landelijke devotiekapel in neogotische stijl. Het betreft een zeer verzorgde sobere kapel in bak-en zandsteen met opschrift in de voorgeveltop onder een overstekend zadeldak op schoorwerk, die stilistisch aansluit bij de architectuur van het kasteeltje. De kapel heeft een merkwaardig eenvormig interieur in neogotische stijl onder een bepleisterd en beschilderd tongewelf met medaillon en onder meer een tegelvloer met leliemotieven in ruitvormig patroon, een hoge lambrisering én een gepolychromeerd houten altaar met O.-L.-Vrouwebeeld in spitsbogige nis. De kapel is als uiting van de sterk verspreide Mariaverering een belangrijk materiële relict voor de religieuze volkscultuur.

De historische waarde, meer bepaald de architectuurhistorische en de cultuurhistorische waarde, de **artistieke waarde**, de **wetenschappelijke waarde** en de **volkskundige waarde**

van het domein Hof ter Geesten: landhuis, voormalig pachthof, hekwerk aan pijlers, park, grachten, bomen- en plantenbestand, bruggen, theepaviljoen, O.-L.-Vrouw van Lourdesgrot, gelegen Dokter Haekstraat 35 - 37 te Dendermonde (Grembergen)

Het domein Hof ter Geesten is een uitzonderlijk voorbeeld van een omgracht buitengoed van de lokale adel, dat teruggaat op een historische site met gescheiden opper- en neerhof dat minstens tot de 18de eeuw opklimt. De brede omgrachting binnen het kasteeldomein en de lokalisatie in de nabijheid van de dorpskom getuigen van het residentieel karakter en het aanzien van de vroegere bewoners.

Het huidig kasteeltje in neoclassicistische stijl met empire-elementen dateert volgens stijlkenmerken uit het tweede kwart van de 19de eeuw en werd op de plaats van een oudere woning gebouwd, waarvan bepaalde structuren in het 'nieuwe' gebouw geïntegreerd werden. Het uitgedacht en evenwichtig gevelontwerp wordt getypeerd door de witbepaalde voorgevel met benadrukt middenrisaliet en de wisselwerking tussen horizontaliserende en verticaliserende ritmeringen. De voorgevel wordt gemarkeerd door de speelse afwisseling tussen de rondbogige vormgeving van de beluikte benedenvensters met roedeverdeling en de opvallende voordeur met flankerende halve pilasters op de begane grond én de rechthoekige en vierkante vensterregisters op de bovenverdiepingen.

De achter- en blinde zijgevels behielden hun vrij zeldzaam wordende kwalitatieve gevelberaping, die mee bepalend is voor het authentieke karakter van dit landgoed en doelbewust contrasteert met de indrukwekkende voorgevel.

Het interieur met dubbelhuisindeling herbergt nog waardevolle interieurelementen zoals onder meer gestucte plafonds met rozetten, een marmeren schouw, een fraaie slingertrap met uitgewerkte trappaal in de traphal.

Het parkdomein met typisch landschapskarakter heeft een uitzonderlijk en merkwaardig karakter met een brede omgrachting met eilandjes, glooiende gazons, wandelpaden, tuinelementen zoals bruggetjes en een "gloriette". Een O.-L.-Vrouw van Lourdesgrot is naast een element van de tuinornamentiek tevens een materieel relict van de religieuze volkscultuur. Het park bezit een karakteristieke toegang via het gesmeed ijzeren hekwerk aan bepleisterde pijlers over de noordoostelijke walgracht.

De natuurwetenschappelijke en dendrologische waarde wordt zeker bepaald door het uitzonderlijk bomen- en plantenbestand dat op het ganse terrein aanwezig is en met zorg onderhouden wordt.

Het voormalig pachthof werd reeds gewijzigd in de jaren 1950 en de resterende gebouwen zoals de bakoven uit 1901, werden recent gerenoveerd. De configuratie met poort, gekasseid erf en bakhuis met aangepaste kleurstelling bleef echter behouden en wordt omwille van de historische eenheid met het domein mee in het geheel opgenomen.

De historische waarde, meer bepaald de architectuurhistorische en cultuurhistorische waarde, van het herenhuis Saeys met inbegrip van het vroeger binnenerf met bijgebouwen, gekasseide oprit en tuinhek, gelegen Smidsestraat 18 te Dendermonde (Grembergen)

Het herenhuis Saeys is een zeldzaam wordend exemplaar van de meest vooraanstaande neoclassicistisch getinte burgerwoningen gebouwd in de eerste helft van 19de eeuw binnen de context van een landelijke gemeente. Typologisch, naar bouwvolume en bouwstijl, bezit dit bakstenen dubbelhuis, met bepleisterde lijstgevel als voorgevel, een representatief 19de - eeuws voorkomen. Naast de gebruikelijke hardstenen voordeuromlijsting zijn hier ook de vensters in uitspringende omlijstingen gevat. Het uitzonderlijk karakter van de herenwoning wordt tevens bepaald door de nog aanwezige beraping van de zijgevels en de authentieke staat van de achtergevel. Door de integratie van een oudere woning, die minstens tot de tweede helft van de 18de eeuw opklimt en waarvan interieurelementen behouden bleven, getuigt het

19de -eeuws huis tevens van een oudere woonsite en wooncultuur. Voorts werd de interieuraankleding nog in het derde kwart van de 19de eeuw in neoclassicistische stijl verrijkt wat onder meer blijkt uit stucornamentiek, salon met marmeren schouwmantel, beschilderde deuren en plafond.

Het deel van de tuin met resten van bakstenen hoevegebouwen uit het derde kwart van de 19de eeuw getuigt van de vroegere aanleg rondom een rechthoekige binnenplaats achter het huis, waarbij vooral de oudere vleugel met knechtenhuis en paardenstallen zijn traditioneel karakter van landelijk bedrijfsgebouw behield. Het typisch ijzeren toegangshek en de gekasseide oprit zijn eveneens waardevolle elementen van het erf die historisch integrerend deel uitmaken van het goed.

De **historische waarde**, meer bepaald de architectuurhistorische en cultuurhistorische waarde, en de **artistieke waarde** van de *voormalige z.g. Villa Ritten met inbegrip van het aanpalend zomerhuis, de omringende tuin met voortuinafsluiting*, gelegen Smidsestraat 34 te Dendermonde (Grenbergen)

De z.g. Villa Ritten is een gaaf en in de regio uiterst zeldzaam voorbeeld voor het platteland van burgerlijke privé-architectuur met stedelijk karakter en uitgesproken art nouveau-invloeden. Deze villa behield haar oorspronkelijk uitzicht, decoratieve interieurelementen en authentiek voorkomen.

De sobere baksteenarchitectuur werd verrijkt met een speels metselverband met knipvoegen en het kleurrijk gebruik van sierelementen zoals geglazuurde tegels, tegeltableaus met blad- en rankwerk in geometrische art nouveaustijl en bordeauxrood geschilderde houten kroonlijst. Het interieur met kenmerkende dubbelhuisindeling behield de verzorgde aankleding met onder andere marmeren schouwen, verzorgd stucwerk én binnenschrijnwerk met sluitwerk.

Deze markante en beeldbepalende woning getuigt hoofdzakelijk van de hoogstaande artistieke kwaliteit van de behouden decoratieve aankleding in het aanpalend zomerhuis. Dit onderdeel met terras vertoont onder meer voor de glasmaakunst kwalitatief opmerkelijke glas-inloodvensters in art nouveaustijl met zweepslagmotief, hoefijzervormig uitgewerkt houtwerk, een gedetailleerde afwerking met fraai smeedwerk, een omlopende muurschildering met landschapstaferelen, deuren en schouwboezem beschilderd met florale en vogelmotieven en een marmeren schouwmantel.

De omgevende tuin met afsluitend hekwerk aan baksteenpijlers is een inherent en onlosmakelijk onderdeel van dit type burgerwoning; dit karakteristiek geheel bewaart betekenisvolle aspecten van de begin 20ste-eeuwse burgerlijke wooncultuur.

De **historische waarde**, meer bepaald de architectuurhistorische en cultuurhistorische waarde, en de **artistieke waarde** van de *voormalige herenhoeve met inbegrip van de beboomde tuin, doorrit met schamppalen, schuur met wagenhuis en tuinmuren*, gelegen Vijfbunderstraat 11 te Dendermonde (Grenbergen)

De voormalige herenhoeve met bedrijfsgebouwen, eertijds met U-vormige aanleg, is een architectuurhistorisch interessant en representatief voorbeeld van een woonhuis met stedelijk karakter in de 19de eeuw, gebouwd op de plaats van een minstens tot de 18de eeuw opklimmende woning op een oudere site. Het complex is cultuurhistorisch gezien een zeldzame getuige in de streek van Dendermonde van een vroeger landbouwbedrijf, eigendom van de gegoede burgerij.

Het woonhuis in sobere neoclassicistische stijl is een mooi voorbeeld van de invloed van de stedelijke architectuur in de burgerlijke privé-architectuur van het platteland, typologisch behorend tot de 19de eeuw. De artistieke waarde blijkt uit het kwaliteitsvol en goed bewaarde

interieur met onder meer nog overwelfde kelders, marmeren schouwmantels in diverse kleuren hernomen in de venstertabletten, stucwerk, tegelvloer en dergelijke in de salons, hal en keuken op het gelijkvloers, traphal met fraaie wenteltrap én behouden alkoof op de bovenverdieping.

De behouden voormalige bedrijfsgebouwen, zoals de langsschuur met doorrit en wagenhuis, ten zuidwesten van het woonhuis, getuigen van de oorspronkelijke agrarische functie van het complex.

De **historische waarde**, meer bepaald de architectuurhistorische en cultuurhistorische waarde, en de **artistieke waarde** van *het herenhuis met inbegrip van het voorerf met toegangspoort en bijgebouwen*, gelegen Singelweg 4 te Dendermonde (Mespelare)

De voormalige burgemeesterswoning is typologisch en stilistisch een representatief voorbeeld van een groot alleenstaand herenhuis in neoclassicistische stijl uit het derde kwart van de 19de eeuw. Binnen de context van een kleine landelijke dorpskern bezit het prominent herenhuis een uitzonderlijk karakter waarbij het zich zeer sterk in het dorpsbeeld profileert. Het kenmerkend blokvormig dubbelhuis met symmetrische aanleg vertoont als voorgevel een uitgewerkte lijstgevel, die zijn bepalende voorgevelordonnantie bewaart met hoge vensterregisters, geblokte hoekpilasters, een brede met arduin omlijste deur in centraal deurrisaliet; de accentuerende verkropte kroonlijst op modillons en andere authentieke geveldetails getuigen evenzeer van een kwaliteitsvolle architecturale afwerking. Het interieur is door de authenticiteit van zijn indeling en het artistiek karakter van de verfijnde neoclassicistische decoratieve aankleding op de verhoogde begane grond illustratief voor de bouwstijl en bouwperiode. De ruime trapgang bezit door de marmeren vloer, het met stucwerk versierde plafond en de houten trap met trappaal een stijlvol cachet. In beide grote voorkamers vallen vooral de originele en rijke plafonddecoratie op met fijn stucwerk en delicaat schilderwerk met verguldsel, de marmeren schouwmantels met hun wandspiegel naast andere elementen als binnendeuren en vloeren. De (wand)schilderingen met jachttaferelen uit het begin van de 20ste eeuw illustreren een aspect van de burgerlijke wooncultuur.

Als rest van de vroegere hoeve waarop het herenhuis teruggaat maken de vroegere binnenplaats met rest van bedrijfsgebouwen en toegangspoort integrerend deel uit van het goed en getuigen met het herenhuis van een geëvolueerde landelijke bewoningsvorm in een historische dorpskern.

De **historische waarde**, meer bepaald de architectuurhistorische en cultuurhistorische waarde, en de **artistieke waarde** van *het voormalig brouwershuis Dubois met inbegrip van de ommuurde bijhorende tuin met hekwerk, voormalig koetshuis en stallingen*, gelegen Ouburg 2 te Dendermonde (Oudegem)

De monumentale brouwerswoning Dubois met aanhorigheden en ommuurde tuin is een representatief voorbeeld van een brouwershuis in eclectische stijl uit het einde van de 19de eeuw. Het is een uitzonderlijke getuige van de brouwersactiviteit die zeker sinds het begin van de 19de eeuw in de gemeente aanwezig was en waarvan bijna geen sporen meer resten.

De herenwoning achter een fraai gesmeed hekwerk, is gesitueerd tegenover de O.-L.-Vrouwekerk, het voormalig gemeentehuis en in de nabijheid van de villa's Van Mossevelde en is een belangrijk en beeldbepalend gebouw voor de dorpskern. De inplanting van deze woning evenals de gekozen architectuur en het kleurrijk materiaalgebruik visualiseren de maatschappelijke positie die de familie Dubois binnen de gemeenschap van Oudegem bekleedde. Het ontwerp met kenmerkende dubbelhuisindeling getuigt van gedegen vakmanschap en de invloed van de stedelijke architectuur in de landelijke burgerlijke

architectuur. Het uitzonderlijk karakter wordt bepaald door de zeldzaamheid van dit type woning binnen het landelijk karakter van de dorpskom van Oudegem.

De omringende tuin, het kunstig gesmeed ijzeren hekwerk, het voormalig koetshuis en stalling vormen een onlosmakelijk geheel met de brouwerswoning.

De **historische waarde**, meer bepaald de architectuurhistorische en cultuurhistorische waarde, de **artistieke waarde** en de **wetenschappelijke waarde** van *de voormalige villa R. Van Mossevelde, thans klooster van de zusters van O.-L.-Vrouw-Presentatie, met inbegrip van de omringende aangelegde tuin, de omheining met toegangshekken en hekpijlers en het voormalig koetshuis met uitsluiting van de jongere vergrotingen*, gelegen Ouburg 9 te Dendermonde (Oudegem)

De opvallende villa R. Van Mossevelde is een gaaf bewaard voorbeeld van een villa met kasteelallures van 1870. Het bijhorend omheind omringend park met landschappelijke aanleg vertoont een waardevol bomenbestand, achtvormige vijver met bruggetje en voormalig koetshuis. Het betreft een voor de regio van Dendermonde uitzonderlijk ensemble.

Deze vrijstaande villa in neoclassicistische stijl met bijhorende tuinaanleg in de nabijheid van de dorpskern, bekend als villa van hophandelaar Raymond Van Mossevelde, getuigt van het aanzien en welvaart van de lokale burgerij en industriëlen die belangrijke posities bekleedden binnen de lokale gemeenschap.

Vanuit hun christelijke overtuiging verkocht de familie het domein aan de congregatie van de zusters van O.-L.-Vrouw-Presentatie om er hun kloostergemeenschap en meisjesschool in onder te brengen, die het goed tot op heden in oorspronkelijke staat behield.

De strakke vormgeving met dubbelhuisopstand en het gave interieur getuigen van een kwalitatief hoogstaande architectuur. Het kasteeltje met kenmerkende indeling bewaart veel authentieke elementen zoals de traphal met marmeren vloer en stucwerk, salons met beschilderde paneeldeuren, beschilderde plafonds met stucwerk en rozet met initialen van de familie Van Mossevelde, marmeren schouwen, sluitwerk en getuigt van de 19de-eeuwse burgerlijke wooncultuur.

Het aanvankelijk koetshuis in baksteenbouw opgericht eind 19de eeuw in de villatuin, bleef als karakteristiek vroeger bijgebouw bewaard en is met zijn herkenbaar volume en typerende voorgevel nog steeds visueel verbonden met de villa; het koetshuis vormt een beeldbepalende architecturale component binnen de aangelegde tuin.

De sierlijk ijzeren omheining met toegangshekken, waarvan één aan bakstenen pijlers, de U-vormige oprit, de glooiende landschapstuin met romantische tuinelementen en dendrologisch interessant bomenbestand, vormen een onafscheidbaar en beeldbepalend deel van dit landelijk complex.

De **historische waarde**, meer bepaald de architectuurhistorische en cultuurhistorische waarde, de **artistieke waarde** en de **wetenschappelijke waarde** van *de voormalige villa J. Van Mossevelde met bijgebouwen, binnenplaats, omringende tuin met beuken, tuinmuren met hekwerk*, gelegen Ouburg 10 te Dendermonde (Oudegem)

De villa J. Van Mossevelde is een representatief en voor de regio van Dendermonde uitzonderlijk voorbeeld van een landhuis, met U-vormige aanleg, bijhorende tuin op een omheind en met hekwerk afgesloten terrein, opgetrokken in 1832 door de lokale burgerij. Het goed is gesitueerd in de historische dorpskern in de nabijheid van de kerk en gaat mogelijk terug op een oudere site. Samen met het er tegenovergelegen domein bekend als villa R. Van Mossevelde waarmee het een eenheid vormt, is het sterk beeldbepalend voor de dorpskom.

Het woonhuis is een herkenbaar en stijlvol gebouw uit de eerste helft van de 19de eeuw in neoclassicistische stijl met benadrukt middenrisaliet. Het originele houtwerk van de voordeur, de vensters met kenmerkende roedeverdeling en getraceerd bovenlicht, de luiken, dragen bij tot het authentiek karakter van het gebouw. Ook de vrij zeldzaam wordende beraping van de achtergevel is bepalend voor deze woning.

Waardevolle interieurelementen bleven aanwezig zoals onder meer een eind 19de-eeuwse wandschildering met de voorstelling van de beide woningen, een gemarmerde trap met fraaie wenteltrap en op de bovenverdieping muurschildering met landschapstafereel, fraaie vleugeldeuren met omlijsting; salons met marmeren schouwmantels en dergelijke.

De bijgebouwen links en rechts van de verharde binnenkoer met notelaar vormen kenmerkende aanhorigheden van een typisch 19de-eeuws landhuis die met hun beraapte gevels een merkwaardig geheel vormen. De aanpassingen van de bijgebouwen, evenals de beschadigingen tengevolge van WO II, doen geen afbreuk aan de monumentwaarde van dit uitzonderlijk complex.

De omringende tuin met afsluiting, waardevolle beuken, aanleg en aanplanting én palmbomen in pot vormen landschappelijk en cultuurhistorisch een onlosmakelijk geheel met dit opvallende landhuis.

De historische waarde, meer bepaald de architectuurhistorische en cultuurhistorische waarde, en de artistieke waarde van het voormalig doktershuis met omhaagde voortuin met beuken en achtertuin met bijgebouwen, gelegen Schoonaardebaan 15 te Dendermonde (Schoonaarde)

Het vrijstaand voormalig doktershuis gelegen tussen de Schelde en de hoofdbaan Dendermonde-Wetteren is een representatief en zeldzaam voorbeeld binnen een landelijke context van burgerlijke privé-architectuur gerealiseerd in het laatste kwart van de 19de eeuw in neoclassicistische stijl met kenmerkende bijbouw, aanhorigheden, omhaagde voor- en grote achterliggende tuin. Enkele grote beuken op rij aan de voortuinzijde markeren door hun omvang en silhouet het burgerhuis met tuin in het straatbeeld. Het is het enig gaaf bewaard herenhuis te Schoonaarde dat rest van de verschillende gelijkaardige woningen, die in dezelfde periode in opdracht van lokale notabelen en industriëlen waren opgericht.

De monumentale architectuur en de inplanting in de nabijheid van het dorpscentrum visualiseert de positie die de bouwheer in de dorpsgemeenschap innam. Tot op heden behield deze woning dit residentieel karakter.

De voormalige dokterswoning met typerende dubbelhuisindeling werd enkele jaren geleden met zorg gerestaureerd waarbij gestreefd werd naar het optimale behoud van het voorkomen, van het authentiek en beeldbepalend karakter van dit gebouw.

De artistieke waarde blijkt onder meer uit de verzorgde interieuraankleding in neoclassicistische stijl zoals onder meer het behouden binnenschrijnwerk met beslag, fijne gestucte zolderingen, marmeren vloer met geometrisch en stervormig patroon in de hal, trap met slingerende slang rond trappaal en leuning, marmeren schouwmantels en dergelijke.

De historische waarde, meer bepaald de architectuurhistorische en cultuurhistorische waarde, en de artistieke waarde van het voormalig kasteel van commandant Ramlot met inbegrip van de voortuin met hekwerk, het voormalig koetshuis en tuin met rode beuk, gelegen Sint Gillislaan 69 te Dendermonde (Sint-Gillis-bij-Dendermonde)

Het gaaf bewaard herenhuis met kasteelallures en bijhorende voor- en achtertuin met voormalig koetshuis is een herkenbaar en stijlvol gebouw van 1889 in eclectische stijl. Het

geldt als representatief voorbeeld van een woning van de gegoede dorpsnotabelen, eerst een rentenier en vervolgens een industrieel.

Het authentiek voorkomen van dit kasteeltje is voornamelijk bepaald door het materiaalgebruik met behouden metselverband, knipvoegen en sierelementen. Het samenspel van verspringende volumes en bouw materiaal werd hier op een kleurrijke en kunstzinnige manier verwerkt tot een decoratief en architecturaal geheel met uitzonderlijk karakter voor de regio van Dendermonde.

Het interieur met kenmerkende dubbelhuisopstand bevat nog veel elementen van zijn oorspronkelijke aankleding zoals onder meer een centrale gemarmerde hal met pilasters en een glas-in-lood trapvenster aan de achterzijde; fraaie dooreenlopende salons onder meer uitgewerkt in neo-Lodewijk XVI-stijl en eclectische stijl met gestucte zoldering, marmere schouwmantels, wandafwerking met geschilderde putti, hoge lambrisering en dergelijke; een erker in Jugendstilstijl met opvallende lanterneau en voorzetraampjes.

De met gesmeed ijzeren hekwerk afgesloten voortuin, het voormalig koetshuis in de achterliggende tuin vormen kenmerkende aanhorigheden van een typisch 19de-eeuwse woning. Het bewaard kunstig gesmeed ijzeren hek met gietijzeren zuilen is een zeldzaam wordend voorbeeld van authentieke tuinafsluitingen. De grote beuk markeert door zijn omvang en silhouet het kasteeltje en getuigt tevens van een oude tuinaanleg.

De historische waarde, meer bepaald de architectuurhistorische en de cultuurhistorische waarde, en de **sociaal-culturele waarde** van het *voormalig Militair Hospitaal, thans onderdeel van Middenschool Zwijveke (KTA) van het gemeenschapsonderwijs, omvattende: vleugels met binnenkoeren, afsluitmuur, poortgebouw en conciërgewoning, gelegen Zwijvickstraat 6-8 te Dendermonde*

Het voormalig Militair Hospitaal, thans gebruikt door een onderwijsinstelling, is een eindpunt in de evolutie van (semi-) openbare functies ten dienste van de gemeenschap die opklimt tot de 13de eeuw. Deze locatie in het historisch stadscentrum huisvestte achtereenvolgens het Sint-Gillishospitaal, een cisterciënzerinnenabdij, de parochiezetel van de nabijgelegen Sint-Gilliskerk in combinatie met bewoning voor begijnen en kluizenaresen, een kloosterorde, een krankzinnigengesticht, het Militair Hospitaal, noodopvang en een onderwijsinstelling.

Het complex is een representatief voorbeeld van een openbaar gebouw in de 19de eeuw ontworpen als krankzinnigengesticht in opdracht van de Burgerlijke Godshuizen door de gerenommeerde stadsbouwmeester Jan-Baptist Segers, die te Dendermonde een grote reputatie genoot en van wie slechts enkele realisaties behouden bleven. Het gebouwencomplex werd gerealiseerd in verschillende bouwfasen in een zeer herkenbare vormgeving met dito materiaalgebruik en centrale inplanting in het stadscentrum in de nabijheid van de Sint-Gillis-binnenkerk, het nieuw Zwijvickkwartier (arbeiderskwartier) en Heldenplein waar het stilistisch een eenheid mee vormt.

Met zijn beeldbepalend karakter en ongeschonden authentiek voorkomen is het complex een betekenisvolle materiële getuige van de 19de -eeuwse sociale voorzieningen. De situering van het voormalige Militair Hospitaal in een stadsgedeelte dat niet vernield werd tijdens WO I, waardoor de complexe vooroorlogs situatie behouden bleef, onderstreept het uitzonderlijk karakter van dit geheel in de stad Dendermonde.

De historische waarde, meer bepaald de architectuurhistorische en cultuurhistorische waarde, en de **sociaal-culturele waarde** van *de gevangenis met inbegrip van het poortgebouw met inkom, de directeurswoning, de stervormige cellengevangenis, de ommuring en tuin met kooien met uitsluiting van de werkhuizen, gelegen Sint Jacobstraat 26 te Dendermonde*

De rijksgevangenis in de Sint Jacobstraat van 1860-1863, naar ontwerp van de gerenommeerde architect Francis Derré, is een representatief en documentair relevant voorbeeld van een 19de-eeuwse cellengevangenis ontworpen volgens de visie en typologie van Ducpétiaux naar voorbeeld van de gevangenis van Petonville. De structuur, indeling en inplanting aan de rand van de stad met kenmerkende Y-vormige cellenstructuur met 'open' gangenstructuur, ommuring, tuin met ijzeren (wandel)kooien en voorbouw in neo-Tudorstijl met directeurswoning, bleven gaaf behouden en verantwoordden het behoud van dit monumentaal complex. De specifieke architecturale vormgeving van het geheel, een indrukwekkend ensemble met allures van een versterkte burcht, accentueren conform aan de tijdsgeest de bestemming van het gebouw.

Het geslaagd en behouden interieurconcept beantwoordt volledig aan de toenmalige functionele en filosofische opvattingen op penitentiair vlak. De oorspronkelijke aankleding en decoratieve afwerking bleef behouden inzonderheid de drie overkluisde vleugels met gesmeed ijzeren galerijen op dito consoles, wenteltrappen, cellen enz., radiaal geschikt rond een centrale observatiepost onder een koepel van waaruit de hele gevangenis zichtbaar is.

De jongere ingrepen zoals het nieuw administratief centrum en de werkhuizen doen geen afbreuk aan de monumentwaarde noch aan de authenticiteit van dit uitzonderlijk complex.

Het geheel van de gevangenis en het aanpalend rijkswachtgebouw nemen als materiële getuige van de politionele en strafrechterlijke macht een wezenlijke plaats in het stedelijk weefsel. In de scenografie van de stad heeft het volumespel van poort- en bijgebouwen, flankerende muren en het materiaalgebruik van deze complexen een bijzondere visuele en symbolische waarde.

De aanwezigheid van de 'gevangenis' te Dendermonde als vorm van ordehandhaving gaat terug op een lange geschiedenis die opklimt tot de middeleeuwen. Doorheen de eeuwen was de gevangenis een belangrijke instelling die op verschillende locaties en onder dito gedaanten in de stad gevestigd was en de historische waarde van deze instelling in de stedelijke context onderstreept.

De **historische waarde**, meer bepaald de architectuurhistorische en de cultuurhistorische waarde, en de **sociaal-culturele waarde** van *het rijkswachtgebouw met inbegrip van de jongere vergrotingen en muur aan de straat*, gelegen Leopold II laan 55 te Dendermonde

Het rijkswachtgebouw aan de Leopold II laan is een mooi voorbeeld van een gendarmerie uit de tweede helft van de 19de eeuw in neotraditionele stijl, dat specifiek voor deze functie werd ontworpen en nog steeds in gebruik is. Het is een voortzetting van de aanwezigheid sinds 1796 van een volwaardige gendarmerie te Dendermonde.

De kenmerkende neotraditionele stijl uit zich in het gebruik van baksteen- en zandsteenbouw, trapgeveltjes, aflijnende baksteenfries, sierankers en dergelijke. Binnen de specifieke Dendermondse context, waarbij de stad tijdens WO I grotendeels werd vernield, is de gendarmerie een uitzonderlijke getuige van dergelijk kwalitatief vooroorlogs bouwkundig patrimonium.

Het beeldbepalend gebouw is bovendien illustratief voor de architectuur uit de periode van ontstaan én is daarenboven een ontwerp van de gerenommeerde architect Pieter Van Kerkhove, leerling en docent van de Sint-Lucasschool en later provinciaal bouwmeester die in dezelfde straat ook de herenwoning van Leopold Gorus-De Block ontwierp. Het gebouw getuigt van zijn gedegen architectuurkennis en herkenbare stijl waarbij de architect op een ambachtelijk-archeologische wijze met zin voor eenheid, detail en afwerking dit complex concipieerde. Hij slaagde erin een strakke opbouw te verlevendigen door het doordacht gebruik van bogenfriezen en verschillende verspringende trapgevels.

De rijkswachtkazerne omvat heden het beeldbepalend 19de-eeuws hoofdgebouw en de stilistisch bijhorende vergroting uit 1936 bestemd als administratief centrum, de voormalige directeurswoning en een aansluitende muur met lisenen en baksteenfries die tot tegen de gevangenis doorloopt. Dit opvallende geheel in bak- en zandsteenbouw sluit de straatwand af en markeert het straatbeeld. Er is een duidelijke visuele band tussen de kazerne en de achterliggende aanpalende en eveneens 19de-eeuwse cellengevangenis die tesamen het hele bouwblok innemen.

De bijhorende tuinwijk met 22 rijkswachtershuizen opgetrokken op het tegenoverliggend voormalig Bastion IV maakt integrerend deel uit van deze site. De ligging en inplanting visualiseert de eenheid en functionele band tussen beide complexen.

Het geheel van het rijkswachtgebouw, gevangenis en tuinwijk met rijkswachtershuizen nemen als materiële getuige van de politionele en strafrechterlijke macht een wezenlijke plaats in het stedelijk weefsel.

De historische waarde, meer bepaald de architectuurhistorische en de cultuurhistorische waarde, en de **sociaal-culturele waarde** van *de tuinwijk gevormd door 22 rijkswachtershuizen met bijhorende tuinen en straten op voormalig Bastion IV*, gelegen Leopold II laan 18-60 te Dendermonde

De tuinwijk van 22 rijkswachtershuizen in villastijl opgetrokken eind jaren 1930 aan de Leopold II laan is een representatief voorbeeld van een woonwijk ontworpen voor rijkswachtgezinnen die haar bestemming en functie tot op heden behield. De aanleg met bijhorende tuinen rond een centraal plein dat als ontmoetings- en ontspanningsplaats fungeert is typerend voor een tuinwijk.

De gekozen inplanting van deze wijk op het gedesaffecteerd voormalig militair terrein van Bastion IV is een bestending van het gebruik door de overheid van deze gronden. De ligging tegenover de gendarmerie visualiseert de eenheid en functionele band tussen beide complexen waarvan de wijk integrerend deel uitmaakt. Het geheel van de tuinwijk met rijkswachthuizen, het rijkswachtgebouw en de gevangenis nemen als materiële getuige van de politionele en strafrechterlijke macht een wezenlijke plaats in het stedelijke weefsel in, waarvan de functie aan de hand van de gekozen architectuur duidelijk af te lezen valt.

De historische waarde, meer bepaald de architectuurhistorische en cultuurhistorische waarde van *het voormalig gemeentehuis van Baasrode*, gelegen Sint Ursmarusstraat 100 te Dendermonde (Baasrode)

Het voormalig gemeentehuis is een zeer representatief en stijlvol voorbeeld van een typologisch als herenhuis uitgewerkt gemeentehuis naar ontwerp van bouwkundige J.B. Saeys. Het werd gerealiseerd in een kenmerkende neoclassicistische architectuur van circa 1860 met bepleisterde voorgevel en beraapte zij- en achtergevels, vensters met afgeronde hoeken met fraai uitgewerkt schrijnwerk, dubbelhuisindeling met onder meer een fraaie Engelse trap én getuigt van architecturaal vakmanschap. Het gebouw is gesitueerd in een historisch belangrijke straat en is samen met de aanpalende neoclassicistische pastorie en voormalige directeurswoning in baksteenbouw beeldbepalend voor de straat en de omgeving.

Daarenboven is het gebouw door de architectuur en inplanting zeer herkenbaar en getuigt het samen met de aanpalende gebouwen van het aanzien dat de politieke en kerkelijke overheid genoot in een kleine dorpsgemeenschap.

Artikel 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten (Belgisch Staatsblad 10 maar 1994).

Brussel, 05-01-2004

Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden,
Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken,

Paul VAN GREMBERGEN